

ИНФОРМАЦИЈА

о оствареном расту потрошачких цена у августу 2012. године

1. У августу 2012. године у односу на претходни месец потрошачке цене су повећане за 1,6%¹, што је највећи месечни раст у овој години. Имајући у виду остварени укупан текући раст у протеклом периоду ове године од 7,1%, процена је да би инфлација у овој години, уколико се настави исти тренд, могла да износи двоструко више него што Меморандумом Народне банке Србије о циљаним стопама инфлације до 2014. године износи горња граница планиране инфлације за 2012. годину, односно три пута више у односу на пројектовану, Извештајем о фискалној стратегији за 2012. годину и пројекцијама за 2013. и 2014. годину².

Имајући у виду мере које Влада предузима у циљу ублажавања последица од суше (интервенције из робних резерви уљем и шећером, ограничавање извоза соје, сунцокрета и шећерне репе, укидање царине за житарице и уљарице и др.), кретање цена до краја године, у највећој мери зависиће од цена хране и утицаја курса динара на увозне производе широке потрошње, као и раста цена производа и услуга чије су цене регулисане, а које су у овој години биле стабилне. Поред тога, додатно једнократно дејство може имати и повећање стопе пореза на додату вредност.

Остварени раст потрошачких цена у протеклом периоду ове године:

- у % -

месец	месечни раст	текући раст	међугодишњи раст
јануар	0,1	0,1	5,6
фебруар	0,8	0,9	4,9
март	1,1	2,0	3,2

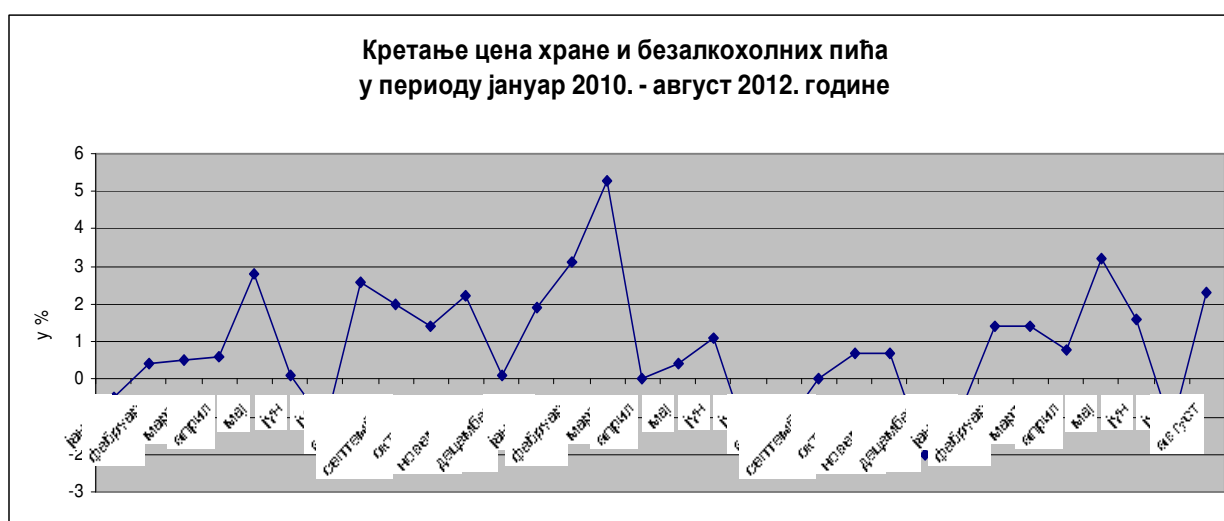
¹ Саопштење РЗС број 255 од 12.09.2012. године

² Циљана инфлација за ову годину износи 4% ± 1,5 п.п, а пројектована 3,5%.

месец	месечни раст	текући раст	међугодишњи раст
април	0,6	2,6	2,7
мај	1,4	4,1	3,9
јун	1,1	5,2	5,5
јул	0,1	5,4	6,1
август	1,6	7,1	7,9

Извор: РЗС

На инфлацију у августу ове године са око 0,9 процентних поена су утицале цене хране и безалкохолних пића, које су у просеку повећане за 2,3% (воће 4,6%, поврће 3,3%, индустријско прехранбени производи код којих је укупна маржа прописана 4,2% и то, пре свега, по основу значајнијег повећања цена пилећег, свињског, јунећег и говећег меса).

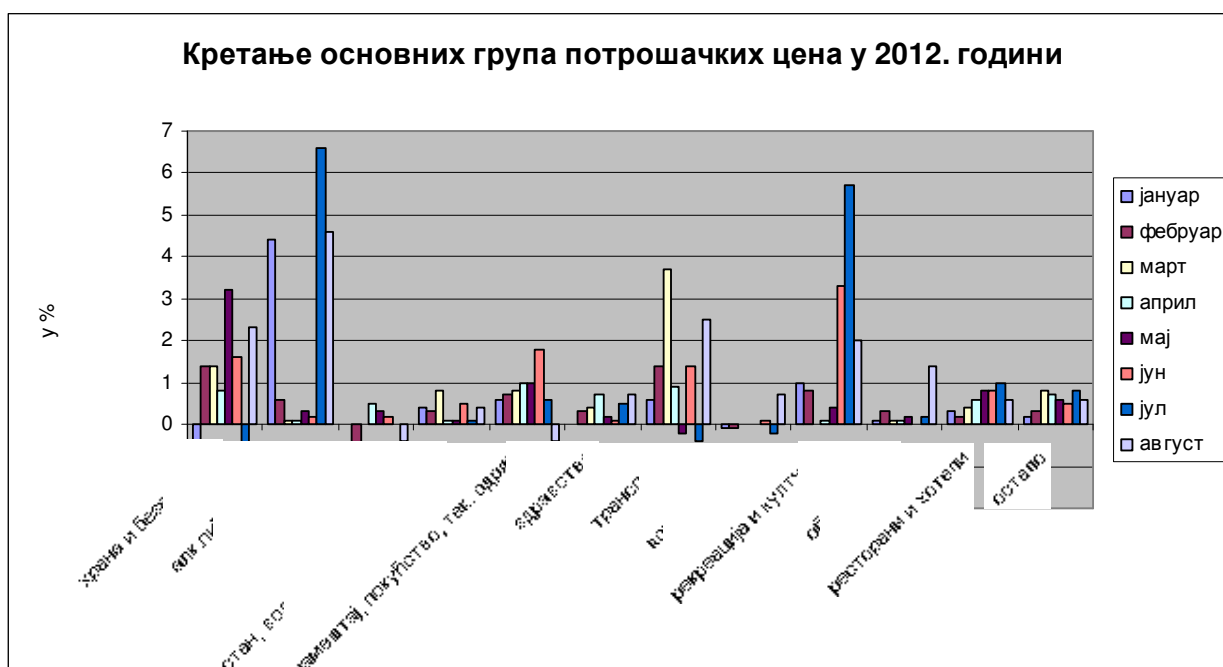
Затим, на следећем месту, са око 0,3 процентна поена су цене алкохолних пића и дувана, које су, пре свега по основу виших цена цигарета (6,4%), повећане у просеку за 4,6%. Раст цена цигарета је, у овом месецу, као и претходном, последица промене износа минималне акцизе на цигарете (са 61 на 74,21 динар по паклици, на основу Одлуке о износама просечних пондерисаних малопродајних цена и минималних акциза на дуванске прерађевине («Сл. гласник РС», бр. 69/12) и повећања произвођачких цена у јулу за 7%. Такође, значајно дејство су имале и цене деривата нафте, на које се, при просечном расту од 4,6%, односи око 0,2 процентна поена. Имајући ово у виду, може се констатовати да су цене осталих производа и услуга биле стабилне.

2. Повећања цена, у распону од 1,7% до 6,9%, у августу ове године евидентирана су код: свежег меса, рибе, уља и масти, воћа, поврћа, цигарета, услуга за одржавање и поправку стана, поправке намештаја, стоматолошких услуга, аутомобила, горива и мазива, телефонске опреме, опреме за спорт, камповање и рекреацију, књига, канцеларијског материјала, пакет аранжмана и осталих личних предмета. Учешће ових група производа и услуга у индексу потрошачких цена износи око 30,7%.

3. Посматрано по основним групама, на *августовско повећање потрошачких цена*, утицајле су, пре свега цене хране и безалкохолних пића које су повећане за 2,3%, а затим цене алкохолних пића и дувана (4,6%) и транспорта (2,5%), на које се односи око 54% општег раста³, односно 16% и 17%, респективно. Натпросечно су повећане и цене рекреације и културе (2%), с тим што је њихов утицај на општи раст знатно мањи (око 5%).

Незнатно испод општег раста повећане су цене образовања (1,4%), а у распону од 0,7% до 0,4% повећане су цене комуникација, ресторана и хотела, остале робе и стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива.

Снижење цена од по 0,4% је евидентирано код одеће и обуће и намештаја, покућства и текућег одржавања, по основу нижих цена сезонских производа, односно нижих цена детерџената.

4. Влада је крајем јуна, с применом од 1. јула ове године донела нову *Уредбу о посебним условима промета одређене робе* („Сл. гласник РС“, бр. 63), с важењем у наредних шест месеци. Тиме је практично, и у наредних шест месеци, продужено важење ограничавања укупне марже за одређену робу од виталног значаја за живот и здравље људи до 10%, а што је било у примени од 1. јануара ове године. Наиме, овом уредбом је, у циљу спречавања поремећаја на тржишту, ограничена укупна стопа марже у висини од 10% и то за: пшенично брашно (тип «400» и «500»), сунцокретово јестиво биљно уље, пастеризовано и стерилизовано кравље млеко, јогурт, шећер кристал, свеже месо (свињско, говеђе и кокошије) и сладководну рибу. Такође, утврђен је и рок плаћања произвођачу, односно добављачу који не може бити дужи од 60 дана. С обзиром да је Уредба, сходно члану 46. Закона о трговини („Сл. гласник РС“, бр. 53/10) донета као

³ На основу података РЗС прерачунато у Министарству спољне и унутрашње трговине и телекомуникација.

привремена мера, иста не може трајати дуже од шест месеци, односно њена примена је до краја године.

Остварени раст цена производа код којих је утврђена укупна маржа до 10% у протеклом периоду ове године:

у %

Производи чије су марже прописане	<u>VI 2012.</u> XII 2012.	<u>VII 2012.</u> VI 2012.	<u>VIII 2012.</u> VII 2012.	<u>VIII 2012.</u> XII 2012.
Јунеће и говеђе месо са костима	11,3	0,3	2,4	14,3
Јунеће и говеђе месо без костију	9,6	-0,3	2,2	11,7
Свињско месо са костима	19,4	-1,2	7,7	27,0
Свињско месо без костију	19,5	-0,9	7,5	27,2
Заклано пиле	19,6	-0,3	9,8	31,0
Шаран	0,1	2,2	3,4	5,9
Свежа пастрмка	8,5	0,7	1,2	10,7
Свеже млеко, краткотрајно	-2,1	4,0	1,5	3,2
Млеко у тетрапаку, стерилисано	-3,0	1,6	0,6	-0,7
Јогурт	-5,4	1,5	0,3	-3,8
Јестиво уље, сунцокретово	3,4	4,5	2,6	10,8
Шећер	-10,6	-0,4	-0,3	-11,2
Пченично брашно (у свим облицима)	-14,2	-0,2	0,9	-13,6
<i>просечно повећање</i>	5,8	0,9	3,7	10,8

Имајући у виду остварени раст цена, на бази података РЗС, може се уочити да је у августу остварено значајно повећање, које представља готово две трећине укупног раста у првом полугођу ове године. С обзиром да су марже „замрзнуте“ у релативном нивоу, то значи да поред опредељујућег дејства на остварени ниво малопродајних цена, поред раста произвођачких цена, имају и марже.

5. У августу ове године мере контроле цена предузимане су једино код лекова за употребу у хуманој медицини и одређених производа и услуга из надлежности јединица локалне самоуправе, и то:

5.1. Влада Републике Србије је средином августа донела **Одлуку о изменама одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт** („Сл. гласник РС“, бр. 83/12), којом се по први пут утврђује цена за 531 лек, од којих је трећина оригиналних лекова. Ова одлука ће спречити проблем несташице лекова и допринети нормализацији тржишта лековима у Србији. Такође, њом се омогућава доступност нових иновативних лекова пацијентима, повећава укупна понуда и обезбеђује већа конкурентност на тржишту и боља снабдевеност.

5.2. У оквиру **цена комунално стамбених услуга** за домаћинства у Републици у августу 2012. године, порасле су цене воде и одведене отпадне воде у просеку за по 0,5%, док су цене изношења смећа и централног грејања мировале. Забележена кретања су ефекат јединог повећања цена комунално стамбених услуга које је извршено Ужицу, и то воде за 25,3% и одведене отпадне воде за 25,7%, што је вишеструко изнад дозвољеног оквира.

Цене јавног градског превоза у петнаест градова који су на статистичком праћењу, нису се мењале у августу.

6. Цене основних деривата нафте, према подацима статистике, у августу у односу на претходни месец ове године, повећане су укупно у просеку **4,6%**. Цене деривата нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел гориво Д-2*) повећане су за **5,3%**, док су цене деривата нафте из увоза (*евро премијум БМБ- 95 и евро дизел*) повећане за **3,8%**. Посматрано по врстама деривата, бензин је поскупео у просеку за **4,6%**, док је дизел гориво поскупело у просеку за **4,7%**.

Цене основних деривата нафте, у августу ове у односу на децембар претходне године повећане су укупно у просеку **15,2%**. Цене деривата нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел гориво Д-2*) повећане су за **16,1%**, а цене деривата нафте из увоза (*евро премијум БМБ- 95 и евро дизел*) за **13,9%**. Посматрано по врстама деривата, бензин је у августу ове у односу на децембар претходне године поскупео у просеку за **16,2%**, а дизел гориво **14,0%**.

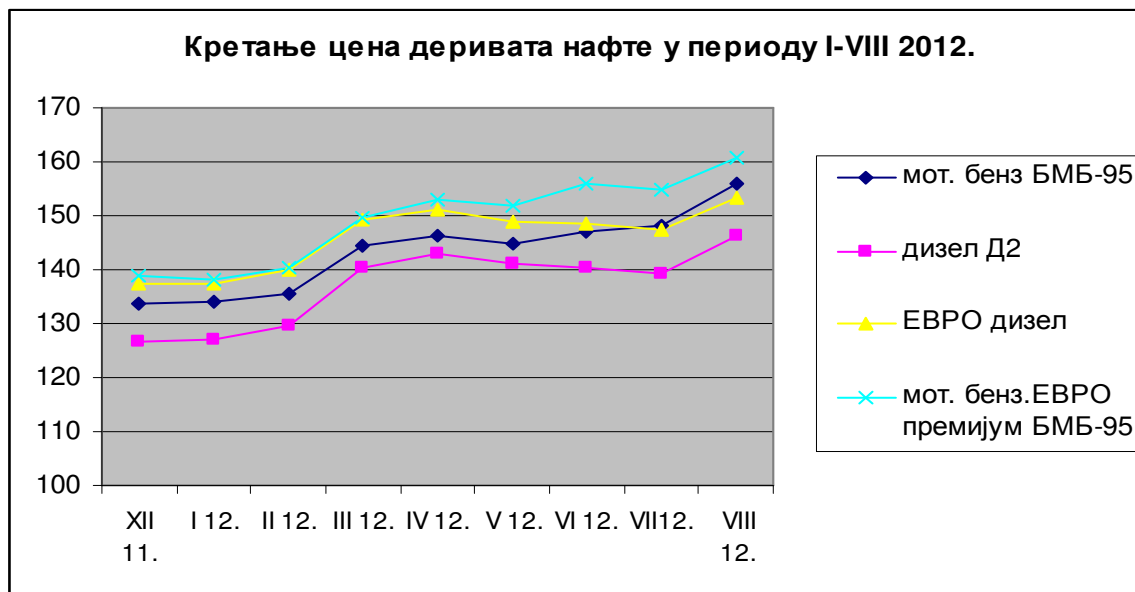
У табели су приказане просечне малопродајне цене основних деривата нафте у децембру 2010. и 2011. године и у првих осам месеци 2012. години, као и индекс потрошачких цена у августу 2012. године у односу на децембар 2011. године:

(дин./лит)

	<i>Моторни бензин БМБ -95</i>	<i>Дизел гориво Д 2</i>	<i>Евро дизел 10 ррт</i>	<i>Евро премијум БМБ -95</i>	<i>Уље за ложење</i>
1	2	3	4	5	6
<i>XII 2010.</i>	118,96	108,60	116,50	128,76	90,80
<i>XII 2011.</i>	133,77	126,59	137,49	138,76	92,11
<i>2012.</i>					
<i>I</i>	133,95	127,17	137,34	138,21	92,50
<i>II</i>	135,66	129,51	139,83	140,35	96,49
<i>III</i>	144,48	140,49	149,24	149,77	108,58
<i>IV</i>	146,12	143,05	151,18	152,81	111,50
<i>V</i>	144,66	141,03	148,76	151,82	110,48
<i>VI</i>	147,20	140,39	148,66	156,02	133,50
<i>VII</i>	147,98	139,14	147,59	155,00	133,37
<i>VIII</i>	155,87	146,43	153,43	160,78	127,59
<i>VIII 2012. / VII 2012. (индекс)</i>	105,3	105,2	104,0	103,7	95,7
<i>VIII 2012. /XII 2011 (индекс)</i>	116,5	115,7	111,4	115,9	138,5

Извор:Подаци РЗС

Из графикана који следи види се да је највећи раст цена деривата нафте у овој години забележен у марту (7,1%). Након тога, у периоду од априла до јула било је присутно осцилирање цена деривата нафте, са тенденцијом њихове стабилизације, да би у августу дошло до другог значајног скока цена деривата нафте у овој години (4,6%).

Према подацима *UNKS* -Удружења нафтних компанија Србије, цена сирове нафте *Brent* је након цене од **107,22 USD/bbl** колико је износила почетком 2012. године, средином марта је достигла свој максимум од **126,06 USD/bbl**, а потом наставила да пада и средином јуна забележила свој минимум до сада у овој години од **89,23 USD/bbl**. Међутим, након тога поновио се тренд раста цене сирове нафте с почетка године и она је почетком августа достигла ниво од **111,86 USD/bbl**, колико је приближно износила и просечна цена сирове нафте у овој години. Међутим, смањење износа акцизе на бензине и дизеле почетком маја и значајни пад цене сирове нафте на светском тржишту од средине марта није било праћено адекватним снижењем цена деривата нафте у малопродаји, у значајној мери због пораста вредност америчког долара у другом кварталу ове године за **10,6%**, (односно у августу ове у односу на децембар претходне године **17,2%**).

Влада Републике Србије донела је *Одлуку о престанку важења Одлуке о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте* ("Службени гласник РС", 76/12), којој се од 5. августа 2012. године на деривате нафте плаћа акциза која је била у примени пре 1. маја, тј. пре ступања на снагу Одлуке којом су износи акцизе били привремено смањени. На овај начин акциза на деривате нафте враћена је на ниво који је утврђен почетком ове године у износу од **49,60** дин/лит. на све врсте моторних бензина., а **37,07** дин/лит. на све врсте дизел горива.

На деривате нафте, који су у првих осам месеци ове године поскупели у просеку за **15,2%**, одлази **9,9%** од укупно оствареног раста потрошачких цена у првих осам месеци ове године, који је износио **7,1%**.

7. Извештајем о фискалној стратегији за 2012. годину и пројекцијама за 2013. и 2014. годину, који је Влада Републике Србије усвојила 14. децембра 2011. године, пројектована инфлација за 2012. годину износи **3,5%**, што претпоставља просечан месечни раст од **0,3%**.

У периоду јануар-август ове године остварен је раст потрошачких цена од **7,1%**, што значи да је просечан месечни раст износио **0,86%**. Под претпоставком да се овакав

интензитет настави и у наредном периоду до краја године, годишња инфлација би износила око 10,8%.

На бази иновиране листе производа и услуга за које нумеричке смернице раста цена утврђује Влада у сарадњи са НБС, *регулисане цене*⁴ су у августу повећане за 1,2% и то услед раста цена цигарета, као и у јануару (1,2%) и јулу (1,6%), док су у осталим месецима ове цене биле стабилне. Цене воћа, поврћа, меса, рибе и јаја (*непрерађена храна*) су, након јунског снижења, у августу повећане за 4,8%⁵, по основу виших цена меса 4,9%, воћа 4,6%, поврћа 3,3%, рибе 2,5% и конзумних јаја 0,6%. Такође, месечни раст цена производа и услуга који чини *базну инфлацију* (ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета) у августу износи 0,6%, чиме се, након значајног јунског повећања цена, одржава успоравање интензитета раста, односно приближава просечном расту из првог полугођа (јануар 0,5%, фебруар 0,5%, март 0,3%, април 0,5%, мај 0,5%, јун 1,1%, јул 0,8%)⁶. Полазећи од оствареног раста цена и обухвата ових група у индексу потрошачких цена, може се констатовати да су на инфлацију у августу, у највећој мери доловале цене хране и безалкохолних пића (око 54%), с тим што је учешће осталих група (алкохолна пића, енергија и базна инфлација) готово уједначено, односно по око 15%.

Курс динара у првом полугођу ове године је повећан за 12,5%, односно у децембру претходне године курс динара је износио око 102,90 динара за 1 евро, а у јуну је био за око 13 динара виши. У августу средњи курс динара поново бележи значајан раст (што је иначе карактеристика првог квартала, маја и јуна), који износи 1,2% тако да је депресијација курса динара у августу ове у односу на децембар претходне године износила око 14,5%.

На нивоу Републике раст зарада без пореза и доприноса у периоду јануар-јул ове у односу на исти период претходне године износи номинално 9,7% а реално 5%⁷, док су пензије реално повећане за 1,1%. У истом периоду промет у трговини на мало бележи раст у текућим ценама за 4,3% а у сталним смањење за 1,8%⁸.

8. Укупан текући раст потрошачких цена у августу 2012. године у односу на децембар претходне године *износи 7,1%*, с тим што је остварена бржа динамика код цена роба у односу на цене услуга (7,4% према 5,7%). Остварени раст цена је са непуном једном половином⁹ одређен натпросечним повећањем цена групе хране и безалкохолних пића (8,9%). На другом месту, по дејству, са око 15%, су цене транспорта, које су такође, натпросечно повећане (10,2%). Највећи интензитет раста евидентиран је код алкохолних пића и дувана (17,9%), и које се, са учешћем од око 13%, налазе на трећем месту. Натпросечно су повећане и цене рекреације и културе (12,3%), с тим што је њихово дејство на укупан текући раст знатно мање. Цене осталих група су повећане испод просека и то: намештај, покућство, текуће одржавање (6,3%), ресторани и хотели (4,9%), остала роба и услуге (4,7%), здравство (3%), стан, вода, електрична енергија, гас и друга горива (2,8%) и образовање (2,4%), док су цене комуникација, одеће и обуће остале на непромењеном нивоу.

⁴ На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

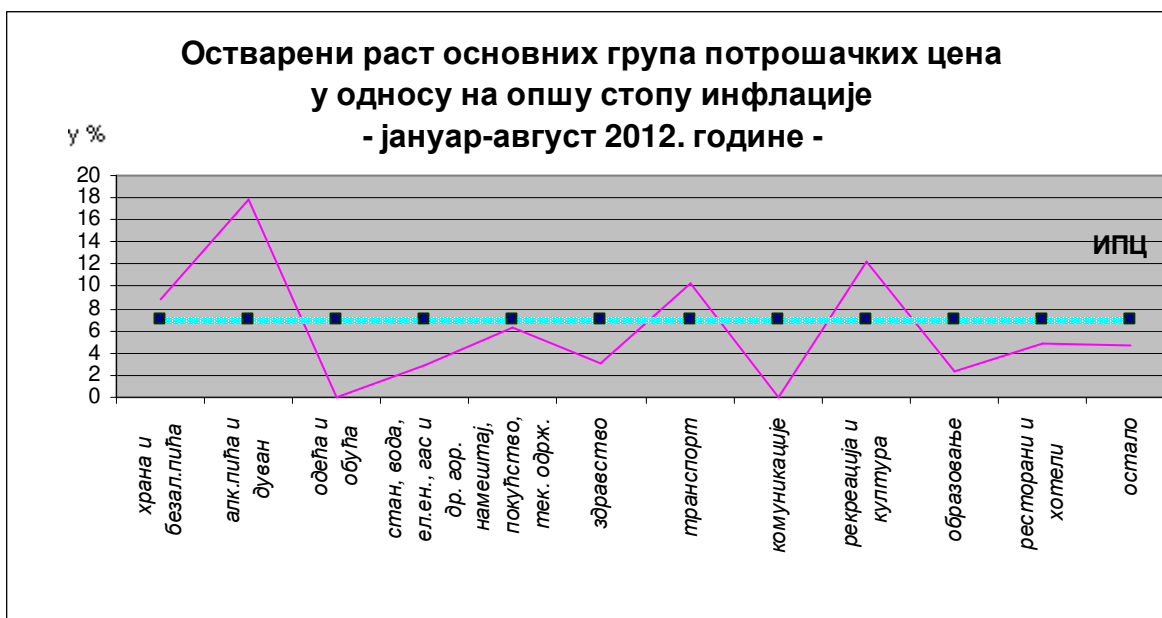
⁵ Податак НБС, www.nbs.rs/statistika/realnisektor/potrosackecene, tabela 27a.

⁶ У документу НБС „Извештај о инфлацији – фебруар 2012. године“, *осврт 2* (нови индикатор базне инфлације), предвиђено је да ће убудуће ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета, представљати базну инфлацију, као међународно прихваћену.

⁷ Саопштење РЗС број 230 од 24. августа 2012. године.

⁸ Саопштење РЗС број 234 од 31. августа 2012. године.

⁹ На основу података РЗС прерачунато у Министарству.

9. Међугодишњи раст инфлације у августу ове у односу на август претходне године износи 7,9%, што је за 1,8 процентних поена више него у претходном месецу. Цене роба су повећане за 8,1%, а услуга за 7,3%. Наиме, након једногодишњег снижења интензитета раста, од маја ове године међугодишњи раст поново бележи убрзање динамике и то услед раста цена хране и ниске базе из претходне године.

Посматрано по групама производа и услуга, најмањи интензитет раста је евидентиран у комуникацијама (0,1%), где цене готово нису ни мењане у последњих годину дана, а затим у образовању (2,4%), здравству (3,1%), код одеће и обуће (3,5%), као и цене стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (4,6%), а испод просека су повећане и цене ресторана и хотела (6,5%) и остале робе и услуга (6,6%).

Изнад опште стопе су повећане цене хране и безалкохолних пића (8,8%), док су значајније повећане цене намештаја, покућства и текућег одржавања стана (10,2%), транспорта (11,7%), рекреације и културе (12,6%), а највећи интензитет раста је евидентиран код алкохолних пића и дувана (16,1%).

Циљана инфлација, утврђена за ову годину од стране Народне банке Србије износи $4\% \pm 1,5$ п.п. Имајући ово у виду, може се констатовати да је *остварена инфлација изнад горње границе циљане инфлације за 2012. годину*. Процена је да у наредном периоду треба очекивати раст међугодишње инфлације, имајући у виду веће цене пољопривредних производа овогодишњег рода које ће се одразити и на индустријско прехрамбене производе, раст цена увозно зависних производа, по основу значајне депресијације курса динара у протеклом периоду ове године, као и могућ раст цена производа и услуга које су контролисане и које су у досадашњем периоду ове године „мировале“.

КРЕТАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ОД 2007. ГОДИНЕ

у %

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2007. година</i>			
јануар	0,4	0,4	5,4
фебруар	-0,3	0,1	4,1
март	0,6	0,7	4,1
април	0,7	1,4	3,2
мај	1,9	3,3	3,1
јун	0,4	3,7	4,0
јул	-0,2	3,4	4,2
август	2,5	6,0	6,5
септембар	1,6	7,6	8,0
октобар	0,5	8,2	8,9
новембар	1,4	9,7	9,3
децембар	1,2	11,0	11,0
<i>2008. година</i>			
јануар	0,9	0,9	11,5
фебруар	0,6	1,4	12,5
март	1,6	3,0	13,6
април	1,5	4,6	14,6
мај	1,8	6,5	14,5
јун	0,7	7,2	14,9
јул	-1,1	6,1	13,9
август	0,4	6,4	11,5
септембар	1,0	7,5	10,9
октобар	1,8	9,4	12,3
новембар	0,2	9,6	10,9
децембар	-0,9	8,6	8,6
<i>2009. година</i>			
јануар	2,1	2,1	10,0
фебруар	1,2	3,4	10,7
март	0,4	3,8	9,4
април	0,9	4,8	8,8
мај	2,1	7,0	9,1
јун	0,0	7,0	8,3
јул	-0,9	6,0	8,5
август	-0,1	5,9	8,0
септембар	0,3	6,2	7,3
октобар	-0,2	6,0	5,2
новембар	0,8	6,9	5,9
децембар	-0,2	6,6	6,6

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2010. година</i>			
јануар	0,5	0,5	4,8
фебруар	0,3	0,7	3,9
март	1,2	2,0	4,7
април	0,6	2,5	4,3
мај	1,5	4,1	3,7
јун	0,4	4,5	4,2
јул	0,0	4,5	5,1
август	1,4	5,9	6,6
септембар	1,3	7,3	7,7
октобар	1,0	8,3	8,9
новембар	1,5	9,9	9,6
децембар	0,3	10,3	10,3
<i>2011. година</i>			
јануар	1,4	1,4	11,2
фебруар	1,5	2,9	12,6
март	2,6	5,5	14,1
април	1,1	6,7	14,7
мај	0,4	7,1	13,4
јун	-0,3	6,8	12,7
јул	-0,5	6,2	12,1
август	0,0	6,2	10,5
септембар	0,2	6,3	9,3
октобар	0,4	6,8	8,7
новембар	0,9	7,7	8,1
децембар	-0,7	7,0	7,0
<i>2012. година</i>			
јануар	0,1	0,1	5,6
фебруар	0,8	0,9	4,9
март	1,1	2,0	3,2
април	0,6	2,6	2,7
мај	1,4	4,1	3,9
јун	1,1	5,2	5,5
јул	0,1	5,4	6,1
август	1,6	7,1	7,9

¹ Месечни раст – промена цена у текућем месецу у односу на претходни месец исте године

² Текући раст – промена цена у текућем месецу у односу на децембар претходне године

³ Међугодишњи раст – промена цена у текућем месецу у односу на исти месец претходне године

Прилог 2

ОСТВАРЕНИ РАСТ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ПО ОСНОВНИМ ГРУПАМА

- у % -

	Месечни раст <u>08.2012.</u> <u>07.2011.</u>	Структура месечног раста	Текући Раст <u>08.2012.</u> <u>12.2011.</u>	Структура месечног раста
ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ – укупно	1,6	100,0	7,1	100,0
Храна и безалкохолна пића	2,3	54,5	8,9	48,0
Алкохолна пића и дуван	4,6	15,9	17,9	13,2
Одећа и обућа	-0,4	-1,1	0,0	0,0
Стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	0,4	4,0	2,8	6,5
Намештај, покућство, текуће одржавање	-0,4	-1,3	6,3	4,1
Здравство	0,7	1,7	3,0	1,8
Транспорт	2,5	16,6	10,2	15,3
Комуникације	0,7	1,6	0,0	0,0
Рекреација и култура	2,0	5,1	12,3	6,7
Образовање	1,4	0,8	2,4	0,3
Ресторани и хотели	0,6	0,7	4,9	1,4
Остала роба и услуге	0,6	1,6	4,7	2,7

Београд, 24. септембар 2012. године